

Contempuls7

21.11. | 26.11. | 28.11. 2014

La Fabrika
Klášter sv. Anežky

PRAŽSKÝ FESTIVAL
SOUDOBÉ HUDBY
PRAGUE CONTEMPORARY
MUSIC FESTIVAL

Vstupenky

Vstupenky lze zakoupit na místě před koncertem,
nebo rezervovat e-mailem na adrese info@contempuls.cz

Platba hotově při vyzvednutí (min. 20 minut před začátkem koncertu)

Cena vstupného

Koncerty 21. a 26. listopadu:

200 Kč – jeden koncert

300 Kč – festivalový večer (= 2 koncerty konané ve stejný den)

Koncert 28. listopadu:

300 Kč

Permanentka na všechny koncerty konané v rámci festivalu:

600 Kč

Obsah

Úvod	2
Introduction	3
21. listopadu 2014	
19:30	5
Duo Dillon-Torquati (Itálie)	
21:00	12
PHACE Ensemble (Rakousko)	
*) 26. listopadu 2014	
19:30	19
Uli Fussenegger (Rakousko)	
21:00	24
Neue Vocalsolisten Stuttgart (Německo)	
+ Gareth Davis (Velká Británie)	
28. listopadu 2014	
20:00	31
PKF – Prague Philharmonia (ČR)	

La Fabrika, Komunardů 30, Praha 7

*) Klášter sv. Anežky, U Milosrdných 17, Praha 1

Ze všech dosavadních ročníků festivalu je ten letošní, sedmý, zřejmě nejrozmanitější co do proměnlivosti obsazení jednotlivých koncertů. Poprvé v historii festivalu přinášíme orchestrální večer. Specifičnost orchestrální hudby samozřejmě nespočívá v hrubém množství, je to svého druhu samostatný žánr a v kontextu našeho festivalu je to novum. Svým programem výjimečné vystoupení PKF – Prague Philharmonia zahrnuje i dvě koncertantní skladby, v nichž se jako sólisté představí klarinetista Karel Dohnal a hobojista Vilém Veverka – dvě výrazné osobnosti se setrvalým zájmem o současnou hudbu. Jejich pozvání na Contempuls viselo ve vzduchu už delší dobu a jsme rádi, že k němu došlo právě v tomto spojení. Až na malou výjimku je to letos také poprvé, co se pouštíme do oblasti vokální hudby. Pro koncert Neue Vocalsolisten Stuttgart se na jeden večer přesuneme z tradiční La Fabriky do Anežského kláštera. Rozhodli jsme se pro toto místo nejen z důvodů výhodné akustiky, ale také pro jeho atmosféru – vokální hudba sem jaksi přirozeně patří. V Anežském klášteře proběhne rovněž recitál kontrabasisty Uliho Fusseneggera, jímž Contempuls pokračuje ve své volné sérii sólových koncertů, představujících staré dobré hudební nástroje v novém světle hudebního myšlení současnosti (dokážete si představit, že by se aktuální software bez problémů rozběhl na počítači starém dvě stě, tři sta let?). Úvodní večer pak patří komorní hudbě na domovské scéně festivalu v La Fabrice. I tuto dvojici koncertů lze nahlížet pod úhlem toho, jak nová hudba rozvíjí možnosti po staletí se vyvíjejícího instrumentáře evropské hudební kultury. Z hlediska využití „zdeděného hardwaru“ se tak děje jednak novým uchopováním ustálených seskupení (tentokrát violoncello a klavír, Duo Dillon-Torquati), jednak sestavováním seskupení nezvyklých, nezřídka unikátních pro jednu jedinou skladbu. Defilé netradičních obsazení předvede vídeňský PHACE Ensemble.

Pokud sledujete festival Contempuls delší dobu, patrně jste si všimli jemných oscilací v počtu festivalových dnů a jednotlivých koncertů. Popravdě řečeno se snažíme, abychom každoročně dokázali realizovat jakési „stejně množství hudby“ – v rámci možností, které máme a které prozatím neumožňují expanzi, aniž by došlo k oslabení festivalu tam, kde kompromis pro nás není možný. Věříme, že proto nebudete považovat za ochuzení, pokud vám nabídneme jeden „velký“ koncert za dva až tři „malé“. Uvozovky proto, že v umělecké rovině tato matematika nefunguje. V rovinách prozaičtějších ovšem ano. Rád bych proto na tomto místě poděkoval těm, kdo jste se rozhodli Contempuls podpořit, i vám všem, kteří nás po léta zahrnujete svou přízní.

Petr Bakla

This year's, seventh, edition of the festival is evidently the most diverse to date when it comes to the variety of the concerts' configurations. For the very first time in its history, Contempuls features an orchestral evening. By definition, the specificity of orchestral music does not rest in the actual quantity of instruments; it is a genre unto itself, and a novelty within the context of our festival. The programme of the PKF – Prague Philharmonia also includes two concertante pieces, in which the clarinetist Karel Dohnal and the oboist Vilém Veverka – two distinct artists with a long-term penchant for contemporary music – will perform as soloists. Inviting them to Contempuls has been an intention of ours for quite some time and we are delighted that their appearance will materialise in this connection in particular. With a minor exception, this year we have also ventured into vocal music for the first time. One of the evenings, the concert given by the Neue Vocalsolisten Stuttgart, will not take place at the traditional venue, La Fabrika, but at the Convent of Saint Agnes. We opted for the place not only because of its appropriate acoustics but also owing to its atmosphere, convinced that vocal music naturally fits there. The Convent of Saint Agnes will also host a recital of the double-bassist Uli Fussenegger, by means of which Contempuls continues its loose series of solo concerts featuring good old musical instruments in the light of contemporary musical thinking (can you imagine a current software running trouble-free on a computer two or three hundred years old?). The introductory evening has been given over to chamber music and will take place at the festival's home venue, La Fabrika. The two concerts can also be viewed from the angle of how new music develops the possibilities of the instruments of European musical culture that have evolved over the centuries. In terms of making use of the “inherited hardware”, it is done by means of a novel approach to established groupings (in this case, the cello and piano, the Dillon-Torquati duo), as well as through setting up unusual formations, often unique to a single piece. Non-traditional configurations will be presented by the PHACE Ensemble from Vienna.

If you have been observing Contempuls for some time, you may have noticed minor oscillations in the number of festival days and individual concerts. We have striven to carry into effect an approximately “identical quantity of music” every year – within the possibilities we have, which for the time being do not allow for expansion without resulting in the festival's weakening, which is the last thing we would allow. We believe that you will not consider it an impoverishment that we will offer you one “big” concert instead of two or three “small” ones. The inverted commas are apt because this type of mathematics does not work in the arts, though it does at more prosaic levels. I would therefore like to extend my thanks to those who have decided to support Contempuls and also to all of you who have remained loyal to us over the years.

Petr Bakla

21. 11. 2014

Duo Dillon–Torquati
(Itálie)

PHACE Ensemble
(Rakousko)

La Fabrika,
Komunardů 30, Praha 7

Duo Dillon–Torquati (Itálie)

Francesco Dillon – violoncello
Emanuele Torquati – klavír

Silvia Borzelli: *Further In* (2014)
Salvatore Sciarrino: *Melencolia 1* (1980)
Daniele Ghisi: *Chansons* (2012)
Thomas Larcher: *Mumien* (2001)
David Lang: *Bitter Herb* (1992)

Internetové vysílání: 29. listopadu 2014, 21:00–00:00, www.contempuls.cz

Silvia Borzelli

(*1978) Narodena v Římě, žije v Amsterdamu. V Itálii studovala klavír a kompozici (Conservatorio Ottorino Respighi), dále ve studiích pokračovala ve Švédsku (Malmö Musikhögskolan) a v Nizozemí (Královská konzervatoř v Haagu), kde vzdělání ukončila magisterským titulem. Pro její skladatelský vývoj byla důležitá setkání se skladateli, jako je Brian Ferneyhough, Luca Francesconi, Beat Furrer, Bernhard Lang, Yannis Kyriakides nebo Francesco Filidei. Borzelli tvoří instrumentální, vokální i elektronickou hudbu. Zajímá se o vztahy hudebních a mimohudebních konceptů, o možnosti jejich dialogu a vzájemného napětí projevujícího se ve zvuku, formové výstavbě a z hlediska vnímání finálního tvaru. Mezi roky 2009 a 2013 pracovala na cyklu skladeb koncepčně založeném na fenoménu amnézie a procesech transformace a rekodifikace paměti. Hudba Silvie Borzelli byla objednána a/nebo provedena významnými hudebníky a ansámblly: ASKO/Schönberg Ensemble, Nieuw Ensemble, Umze Ensemble, Ensemble Linea, Ensemble Reconsil, Ensemble Klang, Les Cris de Paris, Helsingborg Symphony Orchestra, Duo Dillon-Torquati, Maria Grazia Bellocchio, Dario Calderone, Matteo Cesari, Bas Wiegers, Jean-Philippe Wurtz, Jurjen Hempel a další. Zazněla např. na festivalech Nuova Consonanza (Řím), Area sismica (Forlì), music@villaromana (Florencie), Musica insieme (Bologna), Festival Rondò (Milano), Festival L'Arsenale (Treviso), Be-

nátské bienále, Voix Nouvelles (Royaumont), La Via Lattea (Lugano), Festival Musica Strasbourg, Danse élargie (Paříž), Nederlandse Muziek Dagen, Holland Festival (Amsterdam), Gaudeamus Muziekdagen (Utrecht), Bartókův festival v Szombathely, Unerhörte Musik (Berlín) nebo na Wien Modern v rámci festivalu ISCM. Skladby Silvie Borzelli vydává Nizozemské hudební středisko Donemus.

Further In (2014)

oblouk, podepřené linie. prostor, uvnitř a venku

[procházka s T. T.]

sledovat stopy, ke kameni.

ještě dál. skoro se ho dotýkat

(*Sylvia Borzelli*)

Further In (Tomas Tranströmer)

On the main road into the city

when the sun is low.

The traffic thickens, crawls.

It is a sluggish dragon glittering.

I am one of the dragon's scales.

Suddenly the red sun is

right in the middle of the windshield

streaming in.

I am transparent

and writing becomes visible

inside me

words in invisible ink

that appear

when the paper is held to the fire!

I know I must get far away

straight through the city and then

further until it is time to go out

and walk far into the forest.

Walk in the footprints of the badger.

It gets dark, difficult to see.

In there on the moss lie stones.

One of the stones is precious.

It can change everything

it can make the darkness shine.

It is a switch for the whole country.

Everything depends on it.

Look at it, touch it...

Ze sbírky *Stigar* (Cesty), 1973,
překlad Robin Fulton.
Český překlad není k dispozici,
děkujeme za pochopení.

Salvatore Sciarrino

(*1947) Hudbu italského skladatele Salvatoreho Sciarrina lze možná nejlépe charakterizovat oxymóronem jako „akustické divadlo nočních zvuků“. Evokuje napětí a tajemnost nočních šelestů, náhlá zaskřípnutí starého nábytku ve starobylých aristokratických sídlech, zjitřený dech a tlukot srdce ve strašidelných zahradách, vzdálené zvuky moře, nočního hmyzu a ptáků.

Sciarrino je ve svých asociacích vrcholně psychologizující a vědomě manýristický, až dekadentní – jakoby ve skladbách tohoto autora cosi neustále „viselo ve vzduchu“, jakoby předznamenávaly dramatickou akci, která však jako taková bývá jen naznačena nebo úplně zamlčena. Sciarrino preferuje extrémní dynamické rozdíly, respektive většinou velmi slabé zvuky na samé hranici ticha, a typicky staví na sugestivním opakování několika prvků. Je hrdým samoukem a svůj originální a přes bezmála čtyři desítky let téměř neměnný hudební jazyk nalezl již velmi záhy. Vytvořil velké množství skladeb (např. více než deset rozsáhlých oper) a již po mnoho let patří k největším hvězdám soudobé vážné hudby – mimo jiné jako jeden z těch, kdo se zasloužili o nebývalé obohacení palety nástrojových zvuků a zvláštních technik.

Melencolia 1 (1980)

Dospět znamená se podruhé narodit. Je to jako procházet s novými očima místa, kde jsme již pobývali. Představme si to jako okamžik sucha po odlivu bytí, ve kterém, obnaženi, vidíme sami sebe umírat. Po léta jsem svlékal svoji hudbu, stále více stylizovanou, zpět k její podstatě, aby neztrácela svoji tvář. Ale nakonec se ukázalo, že vlastní materie se může obětovat a zároveň zůstat sama sebou. Logická kostra se dá obalit i těmi nejhrubšími zvuky: proto, aby transformace byla kompletní, je nutné vše převrátit do negativního tvaru (umrtvit, jak správně praví esoterismus). Takového nulového bodu bylo dosaženo ve *Vanitas*, „zátíší o jednom dějství“ pro hlas, violoncello a klavír. Nicméně, výsledkem jsou složité a vrstevnaté hudební postupy, bohaté mimo jiné na divadelní, literární a vizuální vazby, což nelze vyjádřit několika slovy. *Melencolia 1* pro violoncello a klavír byla napsána o rok dříve než *Vanitas* a představuje první uzavřený tvar, jakési jádro předcházející přítomnost vokální složky. Když jsem skladbě dával název (nyní méně „ve stínu“ díky módním trendům), myslel jsem na Dürerovy rytiny.

(Salvatore Sciarrino, *upraveno*)

Daniele Ghisi

(*1984) Studoval matematiku na univerzitě Milano-Bicocca a kompozici na konzervatoři G. Donizettiho v Bergamu, kde byl jedním z jeho vyučujících Stefano Gervasoni. V letech 2008–2011 absolvoval stáže v pařížském institutu IRCAM, v roce 2013 ukončil magisterské studium matematiky. Zúčastnil se četných skladatelských seminářů, mj. ve Frankfurtu (George Benjamin, Ensemble Modern, 2005) a v Royaumont (Brian Ferneyhough, Michael Jarrell, François Paris, 2006). Ghisiho hudba byla oceněna v několika národních i mezinárodních soutěžích. V letech 2009–2010 byl rezidenčním skladatelem berlínské Akademie der Künste a v letech 2011–2012 členem Académie de France en Espagne – Casa de Velásquez v Madridu. 2012–2013 pracoval jako výzkumník v IRCAM, v následujících letech pak jako výzkumný asistent na Haute École de Musique v Ženěvě. Ghisiho skladby byly uvedeny významnými ansámblly, např. L'itinéraire, Ensemble Modern, musikFabrik, Divertimento Ensemble, FontanaMix či Orchestra Regionale della Toscana, sólisty, jako jsou S. Accardo, E. Calleo, F. Dillon, E. Torquati a F. Venturini, a zazněly na festivalech MiTo, Archipel, Benátské bienále, Lyonské bienále, Agora, Play It! nebo Voix Nouvelles. Daniele Ghisi je spoluzakladatelem blogu nuthing.eu a spolu s Andreou Agostinim je autorem projektu *bach: automated composer's helper*. Za tento software z oblasti počítačově asistované kompozice obdrželi v roce 2012 ceny AFIM – Jeune Chercheur a cenu A. Piccialliho. Od roku 2011 spolupracuje s vydavatelstvím Casa Ricordi na písňovém cyklu *Abroad*.

Chansons pro violoncello, klavír a lo-fi elektroniku (2012)

Jedná se o kolekci písní (*L'autre d'antan*, *Presque transi*, *Ma bouche rit*, *Malor me bat*), z nichž každá je koncipována jako hluboce přetvořený pandán stejnojmenného Ockeghemova Chansonu. Každý kus se odvíjí od velice jednoduchého, archetypálního hudebního gesta, které se postupně zjevuje nebo je naopak destruováno či se prostě opakuje. Elektronická složka je reprodukována kontaktním lo-fi zařízením, upevněným na desku klavíru. Je vytvořena výhradně z nahrávek Ockeghemovy hudby a tvoří tak jakýsi vzdálený hlas, vrstvu „z jiného světa“, která dva akustické nástroje staví do snové perspektivy. Skladba existuje ve dvou verzích, pro violoncello a violu. Violoncellová verze obsahuje části *L'autre d'antan*, *Presque transi*, *Ma bouche rit*, v uvedeném pořadí.

Thomas Larcher

(*1963) Narozen v Innsbrucku, studoval klavír a kompozici ve Vídni. Na počátku své profesionální dráhy se etabloval jako klavírista (vystupoval s dirigenty, jako je např. Claudio Abbado, Pierre Boulez či Franz Welser Möst). Do roku

1998 se kompozici věnoval v soukromí, v centru jeho skladatelského zájmu byl především klavír. Následovala série smyčcových kvartetů (*Cold Farmer*, 1999, *Ixxu*, 1998–2004, *Madhares*, 2007) a koncertů pro smyčcové nástroje. Díky těmto skladbám Larcher překročil své původní klavíristické zaměření a kompozice se stala jeho hlavní aktivitou. Larcherovy skladby charakterizuje jak vědomé následování avantgardní tradice, tak schopnost ji překračovat směrem k jiným stylovým oblastem. Od roku 2002 patří k jeho zájmu rovněž vokální hudba – skladby *My Illness is the Medicine I Need* pro soprán a klavírní trio, *Die Nacht der Verlorenen* pro barytonistu Matthiase Goerneho a London Sinfonietta nebo písňový cyklus pro tenor a klavír *A Padmore Cycle*. V roce 2011 byla poprvé uvedena skladba *Red and Green*, Larcherova první rozsáhlejší skladba pro orchestr (San Francisco Symphony Orchestra, dir. Osmo Vanska), ve stejném roce byl premiérován i *Dvojkonzert pro housle a violoncello* v rámci BBC Proms. Skladatel v současnosti pracuje na skladbách pro baryton a orchestr, novém smyčcovém kvartetu a koncertu pro orchestr. Larcherovy skladby vycházejí na labelu ECM a jsou vydávány londýnským vydavatelstvím Schott. V roce 1994 založil významný festival současné vážné hudby Klangspuren (jako umělecký ředitel festivalu působil do roku 2003), v roce 2004 založil s podporou společnosti Swarovski festival Musik im Riesen v rakouském Wattens, který dosud vede.

Mumien (2001)

mumifikováno – zabaleno – skryto
 seschlé – vysušené – kožovité stopy paměti
 pitvat – otevírat místa sotva čtvereční centimetr velká –
 kuličky černého bezu v žaludku
 vzorky tkáně – pod mikroskopem nanokosmos
 exploduje
 (Thomas Larcher)

David Lang

(*1957) Patří ke generaci amerických skladatelů, obvykle označovaných jako post-minimalisté. Hudbu Davida Langa charakterizují vedle vlivů „klasického“ minimalismu inspirace z oblasti rocku a jazzu. Lang patří k zakladatelům slavného a vlivného festivalu Bang-on-a-Can a ansámblu Bang-on-a-Can All-Stars. Aktivity tohoto ansámblu byly na přelomu osmdesátých a devadesátých let klíčové pro mezinárodní prosazení jak hudby Davida Langa, tak dalších skladatelů (Julia

Wolfe, Michael Gordon ad.). Langovo renomé však nyní daleko překračuje svět newyorského downtownu, jeho skladby hrají velké americké i evropské orchestry. Lang je považován za jednoho z nejvýznamnějších současných amerických autorů a jeho hudba je hojně uváděna po celém světě. Je i úspěšným autorem oper, resp. hudebně-divadelních útvarů. Jeho vokální skladba *The Little Match Girl Passion* z roku 2009 byla oceněna Pulitzerovou cenou, abychom jmenovali jedno z řady prestižních ocenění, která získal. Tato skladba také dobře ilustruje stylový posun Langova hudebního jazyka směrem od pregnantního, agresivního „velkoměstského“ zvuku k eufoničtější, poněkud institucionální variantě současné komponované hudby. U nás se interpretaci Langovy hudby věnoval systematicky Agon Orchestra; zřejmě i díky tomu je Langův vliv (potažmo vliv ostatních skladatelů „downtownu“) dobře vystopovatelný v hudbě řady českých skladatelů.

Bitter Herb (1992)

Skladba spadá do raného období skladatelovy práce a nese typické rysy výše zmíněného „zvuku Bang-on-a-Can“. Nepravidelná rytmická struktura, extrémní dynamické rozdíly (*fff* vs. *ppp*), zhuštěná hudební gesta a velmi expresivní, energetické zacházení s oběma nástroji charakterizuje všech pět částí skladby.

Francesco Dillon

se narodil v Turíně v roce 1973. Svá studia hudby ukončil ve Florencii na konzervatoři Luigiho Cherubiniho, jeho učiteli byli Andrea Nannoni (violoncello) a Salvatore Sciarrino (kompozice). Důležití pro jeho umělecký vývoj byli také David Geringas, Mario Brunello a Amedeo Baldovino. V roce 1993 spoluzaložil smyčcový kvartet Quartetto Prometeo, který získal v roce 1998 první cenu v soutěži Pražského jara a mnohá další ocenění (soutěž ARD v Mnichově, stříbrný lev Benátského bienále v roce 2012 aj.). Vedle intenzivních sólových aktivit (v poslední době např. debut s ORF Wien na Mnichovském bienále, spolupráce s Orchestra nazionale della RAI, Orchestra sinfonica Siciliana, Orchestra dei pomeriggi musicali, Orchestra Haydn a Orchestra filarmonica Marchigiana) je též členem ansámblu AlterEgo a pravidelným komorním partnerem renomovaných hudebníků (Irvine Arditti, Giuliano Carmignola, Piero Farulli, David Geringas, Veronika Hagen, Alexander Lonquich, Enrico Pace, Jean-Guihen Queyras, Rainer Schmidt, Stefano Scodanibbio). Dillonův hluboký zájem o soudobou hudbu ho přivedl ke spolupráci s takovými skladateli, jako je např. Gavin Bryars, Philip Glass, Vinko Globokar, Sofia Gubaidulina, Jonathan Harvey, Toshio Hosokawa, Giya Kancheli, Helmut Lachenmann, Bernhard Lang, David Lang, Alvin Lucier, Arvo Pärt, Henry Pousseur, Steve Reich, Fausto Romitelli, Kaija Saariaho, Salvatore Sciarrino nebo John Zorn, ale také s experimentálními hudebníky jako Matmos, Panosic či Philip Jeck. Dillonova vystoupení se

objevila ve vysílání stanic BBC, ARD, Radio France, ORF, ABC, RAI a dalších. Nahrával pro labely Aulos, Brilliant Classics, Dynamic, ECM, Kairos, Ricordi, Stradivarius, Die Schachtel a Touch. Jeho nejnovějšími počiny jsou premiérová nahrávka *Variace pro violoncello a orchestr* Salvatoreho Sciarrina, které se dostalo ocenění Diapason d'or, a nedávno objevené skladby *Ballata* Giacinta Scelsiho, jíž realizoval s Orchestrem RAI. Spolu s E. Torquatim nahrál 3CD s raritními skladbami Roberta Schumanna a komplet skladeb pro violoncello a klavír Ference Liszta. Již více než deset let vyučuje na Scuola di Musica di Fiesole a byl pozván na masterclassy na Čajkovského konzervatoř v Moskvě, Pacific University, University of Manchester či Universidad Nacional de Tres de Febrero v Buenos Aires. Od roku 2010 je spolu s E. Torquatim dramaturgem koncertní řady music@villaromana ve Florencii.

Emanuele Torquati

se narodil v Miláně v roce 1978. Jeho nejdůležitější učitelé byli Giancarlo Cardini a Konstantin Bogino, dále studoval u Alexandra Lonquiche, Yvonne Lioriod-Messiaen, Iana Pace či Michaela Wendeberga. K Torquatiho hlavním zájmům patří soudobá hudba a je velmi aktivním komorním hráčem (studium u Franca Rossiho (Quartetto Italiano) a v rámci mezinárodní akademie komorní hudby u členů Trio di Trieste). Se svými projekty *Voyage Messiaen* (2008) a *Intimate Sketches: Visions on Leoš Janáček* (2010) byl pozván jako artist-in-residence kanadským Banff Centre, nedávno obdržel pozvání od Institut Culturel Italien de Paris v rámci programu Les Promesses de l'Art. Nahrál kompletní klavírní dílo Alberta Roussela a Alexandra Zemlinského pro Brilliant Classics. Spolu s F. Dillonem nahráli 3CD s raritními skladbami Roberta Schumanna a komplet skladeb pro violoncello a klavír Ference Liszta. Spolupracoval s významnými skladateli (Salvatore Sciarrino, Sylvano Bussotti, Wolfgang Rihm, Kaija Saariaho, Beat Furrer, Jonathan Harvey, Brett Dean, Magnus Lindberg, Peter Ablinger a další) a hudebníky (např. Isabel Charisius, Matthias Pintscher, Michael Gielen, Marisol Montalvo, Garth Knox, Susanne Linke, Inon Barnatan nebo Prometeo String Quartet). Torquati koncertoval na mnoha místech Evropy a Ameriky (Buenos Aires, San Francisco, Banff, New York, Chicago, Vancouver, Boston, Paříž, Lyon, Frankfurt, Berlín, Lipsko, Praha, Krakov, Mnichov, Štýrský Hradec, Lublaň, Kyjev, Oslo) a vyučoval v rámci masterclassů na Longy School of Music of Bard College, Bostonské univerzitě, argentinské Universidad Nacional de La Plata či na Trinity College v Dublinu. Jeho vystoupení byla vysílána stanicemi RAI, BBC3, Deutschland Radiokultur, MDR Kultur, Radio France, švýcarskou RSI, RTE Lyric a Euroradio. Od roku 2010 je spolu s F. Dillonem dramaturgem koncertní řady music@villaromana ve Florencii.

PHACE Ensemble (Rakousko)**Isabel Mundry: *Spiegel Bilder* (1996)****Rebecca Saunders: *Kvartet pro klarinet, akordeon, klavír a kontrabas* (1998)****Slobodan Kajkut: *Down* (2014) PREMIÉRA****Beat Furrer: *Presto* (1997)****Marián Lejava: *PHEW (The Wrath Sessions II) Op. 25* (2014)**

PREMIÉRA

Internetové vysílání: 30. listopadu 2014, 21:00–00:00, www.contempuls.cz**Isabel Mundry**

(*1963) Narodena v německém Schlüchtern, vyrůstala v Západním Berlíně. Studovala kompozici, historii umění a filozofii na tamní Hochschule der Künste a Berlin Technische Universität. Ve Frankfurtu pokračovala v doktorském studiu u Hanse Zendera, v letech 1992–1994 pobývala v Paříži, zprvu díky stipendiu Cité des Arts, posléze na stáži v institutu IRCAM. Jako skladatelka na volné noze žila v polovině devadesátých let ve Vídni, v roce 1996 získala pozici na Hochschule für Musik und Darstellende Kunst ve Frankfurtu, kde vyučovala kompozici a hudební teorii. Od roku 2003 působí na Hochschule der Künste v Zurichu. Přednášela pravidelně též na Darmstadtských prázdninových kurzech (1989–2002) a byla pozvána na masterclassy japonským festivalem v Akiyoschidai (1997), na kodaňské Královské hudební akademii (2002) a v Tbilisi (2007). Za svou tvorbu získala četná ocenění, např. Cenu Borise Blachera, Busoniho cenu, Kranichsteiner Musikpreis, Zenderovu cenu či ocenění Siemensovy nadace. Působila jako rezidenční skladatelka na festivalu v Tong Yong v Koreji (2001), na Luzernském festivalu (2003) a při Národním divadle v Mannheimu (2004/05). V sezóně 2007/08 byla prvním rezidenčním skladatelem v historii Staatskapelle Dresden. Skladby Isabel Mundry vydává Breitkopf & Härtel.

Spiegel Bilder pro klarinet a akordeon (1996)

Skladba se poohlíží po vokální polyfonii skladatele Guillaumea Dufaye. Nahodilé se může stát motivem, každý motiv nahodilostí, každá systematická je dočasná, v každém řešení tkví jádro dalšího vývoje. Stále znovu se objevují kvazikánonické útvary, které však díky různému překrývání, přesouvání a časovému zkreslení nikdy nedají vzniknout situaci, kdy by se cokoli přesně opakovalo. Formálně vzniká imaginární dialog. Každý z obou nástrojů, jež si vzájemně přihrávají myšlenky, reaguje svým vlastním způsobem, jednou konkrétně, podruhé asociativně, a vždy v určitém pro sebe příhodném okamžiku. (Isabel Mundry)

Rebecca Saunders

(*1967) Narodena v Londýně, studovala housle a kompozici na univerzitě v Edinburghu a v letech 1991–1994 u Wolfganga Rihma v Karlsruhe. Žije v Berlíně. Její skladby působí enigmaticky, záhadné bývají i jejich názvy, nezřídka odkazující k barvám, autorské komentáře pak bývají lakonické, apelující na představivost posluchače. Zvukový svět Saunders je vysoce osobitý, byť materiál, který používá, není neznámý – mikrointervalové oscilace kolem jednotlivých tónů, extrémní polohy nástrojů, krajní dynamika, šelesty, multifoniky... Skladatelka však tento materiál tvaruje v jakémsi „skulpturálním“ smyslu a má mimořádný cit pro dávkování zvuku, kterým dosahuje emocionálně působivých výsledků. Její síla spočívá v koncentrovaném naslouchání, které dokáže přenést na posluchače. Hudba Rebeccy Saunders byla mnohokrát oceněna a objevuje se na programu významných souborů a festivalů.

(Jaroslav Šťastný, upraveno)

Kvartet pro klarinet, akordeon, klavír a kontrabas (1998)

„Člověk který poutá pozornost jenom tím, že tu je... není žádný vývoj, nic se nerozpřádá, jen „bytí zde“ se vyjevuje v ostrých řezech, pronikajících jeden do druhého.

...osobnosti, které nic *neudělaly*, jen *byly*.“

Gertrude Steinová o své knize *Ida*

(Rebecca Saunders)

Slobodan Kajkut

(*1983) Absolvoval studium kompozice ve Štýrském Hradci u Georga Friedricha Haaseho, Clemense Gadenstättera a Gerda Kühra a elektronické hudby u Gerharda Eckela. Vedle aktivit na poli komponované hudby (zahrnuje orchestrální, komorní i sólové skladby, minioperu a projekt hudebního divadla koncipovaný

jako work-in-progress) je členem několika undergroundových a experimentálních seskupení. Je majitelem labelu GOD Records, zaměřeného na vydávání současné hudby výhradně na vinylu.

Down pro klavír, kontrabas a sampler (2014)

PREMIÉRA

Objednávka festivalu Contempuls

Down je součástí řady skladeb, ve kterých zkoumám možnosti a odstíny chromatického pohybu s cílem vytvořit jakýsi drone, nebo prostě minimalizovat melodické dění a zkoumat, co to udělá. Doprovod tvoří cosi na způsob zmraženého trip-hopu, který si nicméně udržuje groove, jaký by měla jednoduše repetovaná figura. V jakémisi zvráceném smyslu je to pořád ještě hudba, na kterou by se dalo tancovat...

(*Slobodan Kajkut*)

Beat Furrer

(*1954) Skladatel švýcarského původu, na samém začátku vysokoškolského studia kompozice a dirigování však přesídlil do Vídně. Velký vliv měl na něho především jeho učitel a mentor Roman Haubenstock-Ramati. Ve Vídni Furrer také založil v roce 1985 soubor Klangforum Wien, který je dnes považován za jeden z nejlepších ansámblů specializovaných na soudobou hudbu na světě (účinkoval na festivalu Contempuls v roce 2010). Furrer působil jako umělecký ředitel a šéfdirigent Klangfora do roku 1992 a se souborem stále intenzivně spolupracuje. Furrer je vyhledávaným dirigentem soudobé hudby a jeho skladby jsou pravidelně uváděny na významných festivalech v Evropě i USA a patří již k ustálenému repertoáru v oblasti komorní hudby. Furrerova neobvykle scénicky koncipovaná opera *FAMA* získala mj. Zlatého lva na bienále v Benátkách, v pořadí čtvrtá opera *Wüstenbuch* byla poprvé uvedena v roce 2010. Fascinace lidským hlasem ve všech polohách je leitmotivem mnoha Furrerových skladeb. Jeho hudební jazyk se vyznačuje užíváním široké palety nástrojových zvuků, často motivovaných jakousi až expresionistickou snahou o evokaci nervní, excitované nálady. Hudební tok bývá koncipován jako paralelní průběh několika vrstev, které se střídavě objevují a ustupují do pozadí. Furrer se ve svých skladbách často vrací k obdobným strukturálním tvarům – např. k procesu postupného „zamrzání“ a řídnutí zpočátku velmi pohyblivé a zahuštěné zvukové plochy. U příležitosti jeho letošních šedesátých narozenin mu byla udělena Velká rakouská státní cena.

Presto pro flétnu a klavír (1997)

Skladba pro „klasické“ nástrojové obsazení je koncizní ukázkou Furrerovy hudební poetiky. Základní ideou skladby je neustálé zrychlování, ústící do ledové strnulosti. Rychlé běhy flétny jsou jakoby vyfiltrovávány, objevují se posléze jen tu a tam jako záblesky světla do noci. Klavíru se vede obdobně. To, co se zdá hrozit katastrofou, se nicméně nakonec promění v určitý druh utopie. Zatímco na počátku skladby nástroje stojí vedle sebe, nestarajíce se jeden o druhý – klavír se svými morseovkovými údery, flétna od šumů a polotónů postupně se přesouvající téměř ke svému „normálnímu“ zvuku – poznenáhlu se, jako v jiných podobně koncipovaných Furrerových skladbách, vyjevuje rovina interakce a vzájemného porozumění. Domněnka, že to vše lze číst v symbolické rovině vzhledem k dedikaci této neobvyklé skladby – „Barbaře a Peterovi u příležitosti jejich svatby“ – byla však skladatelem s úsměvem odmítnuta.

(Wolfgang Fuhrmann)

Marián Lejava

(*1976) Jako dirigent a skladatel působí na hudební scéně už více než deset let. Od roku 2000 je dirigentem VENI ensemble, od roku 2006 hostujícím dirigentem ve Slovenském národním divadle, od roku 2007 ve Slovenské filharmonii a počínaje rokem 2010 ve Statní filharmonii Košice. Od letošního roku je hlavním dirigentem ansámblu Prague Modern, s nímž spolupracuje už čtvrtou sezónu. Premiéroval na osm desítek skladeb současných slovenských i světových skladatelů na festivalech doma i v zahraničí. Je častým hostem evropských operních domů a orchestrů (Německo, Maďarsko, Francie, Čína, Japonsko, Česká republika ad.). Podílel se na nahrávání dvanácti CD pro domácí labely a firmu Naxos. Je spoluautorem a dirigentem projektu VENI Academy rozvíjejícího potenciál nejmladší generace hudebníků v oblasti současné hudby. Od roku 2007 je interním pedagogem na VŠMU v Bratislavě, kde vedl Operní studio (2007–14) a vyučuje na Katedře skladby a dirigování kompozici a orchestrální dirigování. Opakovaně přednášel na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, na akademii v Aveire (Portugalsko) a na HAMU v Praze. Jako skladatel získal několik slovenských i zahraničních ocenění (Česká republika, USA), v roce 2009 byl nominován na Cenu Ludovíta Rajtera. Na festivalu ISCM 2013 v Košicích dirigoval koncerty VENI Academy a Státní filharmonie Košice (Stravinského *Svěcení jara*). Kromě skladby tohoto večera má letos na podzim tohoto roku premiéru Lejavova *Lost sonata op. 23* v podání Milana Paľy i violový komorní koncert *Principium op. 16* v Budapešti s ansámblem Qaartsi-luni. V dubnu 2015 pak dlouho očekávaná premiéra skladby *Ciaccona (Sonata no. 1) op. 14* v podání houslisty Milana Paľy na festivalu ISCM 2015 v Zagrebu.

PHEW (The Wrath Sessions II) op. 25 pro flétnu, klarinet, kontrabas
akordeon a klavír (2014)

PREMIÉRA

Objednávka festivalu Contempuls

PHEW (The Wrath Sessions II) volne nadväzuje na skladbu *The Wrath Sessions I* z roku 2008 a dá sa predpokladať, že v sérii budem časom pokračovať (idei na III a IV postupne prichádzali počas práce na dvojke). Vznikla na objednávku festivalu Contempuls pre viedenský PHACE Ensemble (čo je zašifrované v dvojzmyselnom názve: phew je v angličtine ekvivalentom nášho citoslovca „fú“). Prvá idea bola napísať rýchlu, virtuóznu skladbu pre ansámbl piatich nástrojov: flauta, klarinet, akordeón, klavír a kontrabas. Skladba je členená na 7 menších častí, ktoré plynú bez prestávky. V nich nástroje vystupujú v rôznych kombináciách, od duetov cez triá a kvartety až po finálny, turbulentný kvintet. Fenomén „hypernástroja“ (unisóna, resp. heterofónie) je tu dôsledne rozvíjaný. Bolo pre mňa čťou i potešením odpovedať na výzvu festivalu a písať pre PHACE Ensemble. *(Marián Lejava)*

PHACE Ensemble

Sylvie Lacroix - flétna

Walter Seebacher - klarinet

Alexandra Dienz - kontrabas

Mathilde Hoursiangou - klavír

Krassimir Sterev - akordeon, sampler

Viedeňský PHACE Ensemble patrí k najlepším rakouským souborům specializovaným na súčasnou komponovanou hudbu. Orientuje sa predovšetkým na koncertný repertoár, počínaje rokom 2010 ovšem také ve zvýšené míře na scénické projekty (tanec, hudební divadlo). Od poloviny devadesátých let má na svém kontě přes dvě stě premiér nových skladeb a aktivity ansámblu zahrnují i spolupráce v oblasti elektronických experimentů, videoartu, instalací či DJingu. PHACE Ensemble tvoří jedenáct hráčů a ustálený okruh hudebníků, kteří stálou sestavu doplňují dle potřeby na externí bázi. Ansámbl vystupoval na mnoha prestižních pódii a festivalech (Wien Modern, Bregenzer Festspiele, Salzburger Festspiele, Wiener Konzerthaus, Osterfestival Tirol, Klangspuren Schwaz, Osterfestival IMAGO DEI, Wiener Festwochen, Generator, Bludenzer Tage zeitgemäßer Musik, Varšavský podzim, deSingel, Stadsschouwburg Amsterdam, Festival d'Avignon, Le Parvis Scène Nationale Tarbes Pyrénées, Festival d'Automne à Paris, Transart Bozen, Berliner Festspiele, Ultraschall Ber-

lin, festival Salihara v Indonésii, festival SONEMUS, Thaliatheater Hamburg, Březenové dny hudby v bulharském Ruse ad.). Počínaje sezónou 2012/13 má ve vídeňském Konzerthausu vlastní koncertní cyklus.

Ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem v Praze.

Music Network Supporting Trans-national exchange and dissemination
of music Resources at European Level

26. 11. 2014

Uli Fussenegger

(Rakousko)

Neue Vocalsolisten Stuttgart

(Německo)

+ Gareth Davis

(Velká Británie)

Klášter sv. Anežky

U Milosrdných 17, Praha 1

Uli Fussenegger – kontrabas (Rakousko)

György Kurtág: *Consolation à Christian Sutter* (2000)

Klaus Huber: *Ein Hauch von Unzeit* (1972/1989)

György Kurtág: *Eine Botschaft an Valérie* (2000)

Petr Bakla: *Major seconds – night walking for double bass* (2008)

Elliott Sharp: *Sylva Sylvarum* (2013) *)

*) + Gareth Davis – basklarinet

Internetové vysílání: 6. prosince 2014, 21:00–00:00, www.contempuls.cz

György Kurtág

(*1926) Zjednodušeně lze říci, že Kurtágův výchozí bod leží kdesi mezi Bartókem a Webernem. Jeho hudba je velmi expresivní, zároveň má tendenci ke zhušťování do krátkých, jakoby fragmentárních útvarů. V letech 1957–58 bylo Kurtágovi umožněno studovat v Paříži, kde se seznamoval s partiturami v komunistickém Maďarsku nedostupnými (opsal si zde všechna podstatná Webernova díla) a proděláváje duševní otřes, setkal se s psychologkou Marianne Stein, která dle jeho vlastních slov měla zásadní vliv na jeho způsob komponování: poradila mu, aby se ve své hudbě zaměřoval na základní, minimalistické problémy a situace (třeba prověřovat různé možnosti, jak spojit dva tóny). Kurtágova cesta k celosvětovému uznání byla velmi pomalá (po dlouhá léta byl mnohem více než jako skladatel oceňován jako klavírní doprovodce a pedagog komorní hry), což způsobovala jednak Kurtágova relativní izolovanost v totalitním Maďarsku, jednak jeho pomalý, rozvášný způsob práce. Kurtágovo mezinárodní renomé začíná postupně vzrůstat počátkem osmdesátých let (významná je např. jeho spolupráce s Ensemble Intercontemporain). Teprve v této době začíná psát skladby pro velká obsazení (symfonický orchestr apod.) a využívá také možností netradičního rozmístění nástrojů v prostoru. Nicméně i v těchto „velkých“ skladbách je zřetelně cítit Kurtágův „bagatelový styl“, tendence k vytváření fragmentů, expresivních miniatur a aforismů. Kurtágovi

se dostalo četných ocenění (francouzské vyznamenání Rytíř řádu umění a literatury, Hudební cena Ernsta von Siemense, Grawemeyer Award za skladbu ...concertante... op. 42 a mnohé další) a je členem berlínské Akademie der Künste a čestným členem American Academy of Arts and Letters). Byl rezidenčním skladatelem např. u Berlínské filharmonie (1993–95). V současnosti žije v Bordeaux a dosud vystupuje v klavírním duu se svou ženou Mártou s vlastními skladbami a transkripcemi skladeb J. S. Bacha.

Consolation à Christian Sutter a Eine Botschaft an Valérie (2000)

z cyklu *Jelek, játékok és üzenetek* pro sólové nástroje

Pro Kurtágovu skladatelskou práci je charakteristické soustavné, po mnoho let trvající komponování miniaturních skladeb (zpravidla hluboko pod pět minut) na způsob deníkových záznamů. Jsou to zejména dosud neuzavřené cykly klavírních kusů *Játékok (Hry)* a *Jelek, játékok és üzenetek (Znamení, hry a vzkazy)* pro různé sólové nástroje, zahrnující mj. čtveřici skladeb pro kontrabas. Kurtág v nich svobodně zachází s nejrůznějšími typy notace, od standardní po čistě grafickou, a tyto drobné kusy, jež mají nicméně ve svém celku velkou vypovídací hodnotu, jsou více zaměřeny na fyzický pocit ze hry („hraní si s nástrojem“) než na technickou náročnost, vnější efekt. Jsou Kurtágovým prostorem pro experiment a kultivaci maximální poetické a expresivní zkratky. Cyklus *Znamení, hry a vzkazy* obsahuje četné dedikace všeobecně známým osobnostem či lidem z blízkého Kurtágova okolí (což je v mnoha případech totéž), vyjádřené přímo názvem toho kterého kusu.

Klaus Huber

(*1924) Patří k nejvýznamnějším osobnostem švýcarské Nové hudby. V Zurichu studoval hru na housle a kompozici, ve studiu skladby pokračoval u Borise Blachera v Berlíně. Mezinárodní pozornosti se Huberově tvorbě dostalo poprvé v roce 1959, kdy byla premiérována komorní kantáta *Des Engels Anredung an die Seele*. Skladba byla ve své době neobvyklá využíváním konsonantních intervalů v přísně seriální sazbě. V letech 1961–72 vyučoval kompozici na akademii v Basileji, od roku 1973 pak více než třicet let působil na Hochschule für Musik v německém Freiburgu. Huberův pedagogický vliv byl velmi významný, k jeho studentům patřily takové osobnosti jako např. Brian Ferneyhough či Wolfgang Rihm. Po odchodu do penze působil na mnoha místech jako hostující profesor (Paříž, Londýn, Ženeva, Milano, Lyon, Montreal, Sarajevo ad.). Mezi jinými uznáními obdržel Huber v roce 2009 Hudební cenu Ernsta von Siemense a Musikpreis Salzburg. Je aktivní rovněž jako esejista, vyjadřující se k různým společenským a politickým tématům. Huberův zájem o arabskou hudbu se v jeho skladbách projevuje mj. využíváním propracovaných mikrointervalových postupů.

Ein Hauch von Unzeit (1972/1989)

Skladba vznikla nejprve ve verzi pro sólovou flétnu v roce 1972. Její podtitul „*Plainte sur la perte de la réflexion musicale – quelques madrigaux pour flûte seule ou flûte avec quelques instruments quelconques...*“ (Nářek nad ztrátou hudebního myšlení – několik madrigalů pro sólovou flétnu nebo flétnu a libovolné nástroje) je prováděcí instrukcí i programem v jednom a naznačuje, odkud se vzal úvodní motiv skladby: *Plainte* je název chaconny d moll z opery *Dido a Aeneas* Henryho Purcella. Huber téměř zároveň vytvořil druhou verzi skladby, pro klavír („pro klavír na jednu a půl ruky“). Ta rozvíjí jakousi kvazikánonickou variantu daného materiálu, potenciálně přítomnou už v původní koncepci. Následovala vícečetná třetí verze skladby oscilující mezi přísným kánonem a aleatorikou, v níž každý z hudebníků „překládá“ původní flétnové idiomy do tvaru, který je jeho nástroji vlastní. Skladatelovo přání, aby potenciální interpreti vypracovávali vlastní verze skladby, bylo vyslyšeno mnohými, existují verze pro housle, dvě kytary, akordeon, smyčcové trio a další. Kontrabasovou verzi nevytvořil nikdo menší než legendární virtuóz Fernando Grillo.

Petr Bakla

(*1980) ve svých skladbách využívá základních, schematizovaných hudebních útvarů, zejména chromatické a celotónové stupnice. Zajímají ho situace, ve kterých se tato „ještě-ne-hudba“ stává „už-hudbou“, vyhledává polohy a souvislosti, v nichž zdánlivě triviální a prázdné útvary mohou nabývat zvláštní expresivity a energie. Svého druhu redukcionistický přístup, založený na práci se základním hudebním materiálem, vede někdy k hudbě poměrně komplikované a abstraktní, jindy k nenápadně ironickému a subverzivnímu dialogu s hudbou minulosti (obvykle evropské nebo americké poválečné avantgardy) a k pohrávání si s různými na dřevě obnaženými klišé, jejichž prostřednictvím Bakla nenápadně („strukturálně“) paroduje klasické postupy nebo, a to častěji, některé institucionalizované skladatelské techniky a estetiky současnosti. Obvyklým rysem Baklových skladeb je také práce se simultánním průběhem dvou zvukových vrstev, které, ač zpravidla dynamicky výrazně odlišené na způsob figury a pozadí, nejsou ve vztahu vzájemné podřízenosti – jsou rovnocenně důležité a společně generují specifické napětí.

Major seconds – night walking for double bass (2008)

Hlavním materiálem je celotónová stupnice, respektive ony dvě její podoby, porůznu se zasouvající jedna do druhé. Hlavní technikou pak rozdělení funkce levé a pravé ruky, simultánní hra *pizzicato* a *arco*, jež má za následek vznik dvou zvukových vrstev, někdy vzdálených, jindy na dotek se přibližujících. Téměř programní transformace starého dobrého kráčejičího basu (walking bass) do

podoby peripatetického nokturna – hudby nočního procházení se a bloudících myšlenek. Skladba je věnována Ulimu Fusseneggerovi, který ji v roce vzniku též premiéroval.

(Petr Bakla)

Elliott Sharp

(*1951) Americký skladatel a multiinstrumentalista. Je jednou z klíčových osobností newyorské experimentální scény. Sharpova tvorba zasahuje do rozmanitých žánrových oblastí, od orchestrální hudby přes elektroniku a techno k jazzu a blues, od improvizace k přísně organizovaným a detailně zachyceným strukturám. Sharpův celoživotní zájem o přírodní vědy a studium fyziky se projevuje například jeho tvorbou. Od sedmdesátých let se zabývá algoritmickou kompozicí, v jeho díle nalezneme četné odkazy k fraktální geometrii, teorii chaosu, analogie biologických (genetických) procesů apod. Sharp zkonstruoval vlastní akustické i elektronické nástroje, které používá vedle kytary, saxofonu a basklarinetu při svých performancích. V osmdesátých letech byl jedním z prvních, kdo využívali osobní počítač při živém hraní. V průběhu let byl členem/vedoucím četných ansámbľů a uskupení (např. Terraplane, Orchestra Carbon). Na poli komponované hudby spolupracoval s významnými ansámblly, např. Ensemble Modern, Frankfurtský rozhlasový orchestr, Kronos Quartet, Jack Quartet a mnoho dalších (u nás Agon či Janáčkova filharmonie Ostrava) a jeho hudba zazněla na renomovaných evropských i amerických festivalech. Sharp je rovněž autorem filmové hudby a zvukových instalací v galerijním prostředí. Na svém kontě má přes osmdesát nahrávek a nespočet spoluprací. V roce 2014 je stipendistou Guggenheimovy nadace.

Sylva Sylvarum verze pro kontrabas a basklarinet (2013)

Podobně jako její „předchůdce“ *Foliage* byla tato skladba vytvořena cestou zpracovávání notového textu pomocí grafického editoru obdobným způsobem, jakým obvykle pracujeme s nahraným zvukem: modulace, filtrace, vrstvení, převrácení, zkreslení, sekvencování. Výsledné video slouží jednak jako partitura pro hudebníky, jednak je vizuálním dílem samo o sobě. Inspiračním zdrojem byl stejnojmenný spis filozofa Francise Bacona (s podtitulem *Přírodní historie v deseti stoletích*), vydaný roku 1627.

Uli Fussenegger

(*1966) Narozen v rakouském Feldkirchu, kde studoval kontrabas u Franze Dunklera, ve studiích pokračoval ve Vídni u Ludwiga Streichera. Zpočátku se orientoval na tzv. autentickou interpretaci staré hudby, posléze se začal zajímat o současnou hudbu a v roce 1987 se stal členem ansámblu Klangforum Wien, patřícího k absolutní světové špičce ve svém oboru. Po mnoho let byl také hlavním dramaturgem a programovým manažerem Klangfora. Patří k velmi respektovaným hudebníkům na mezinárodní scéně, jak pro své sólistické kvality (mnoho skladatelů vytvořilo své kompozice přímo pro Fusseneggera, namátkou uvedme Georgese Aperghise, Beata Furrera, Bernharda Langa či Mauricia Sotela), tak pro své zkušenosti ansámblového hráče specializovaného na novou hudbu. Věnuje se rovněž volné improvizaci a elektronice, produkoval a režíroval nespočet nahrávek, založil a provozuje vydavatelství Durian Records. Od roku 2008 vyučuje kontrabas a komorní hru na akademii v Luzernu, je též pravidelným lektorem Darmstadtských prázdninových kurzů a kurzů Impuls ve Štýrském Hradci.

Gareth Davis

viz program následujícího koncertu (s. 29)

*Koncert je pořádán ve spolupráci Hudebního informačního střediska, o.p.s.
a Národní galerie v Praze.*

Ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem v Praze.

Music Network Supporting Trans-national exchange and dissemination
of music Resources at European Level

Neue Vocalsolisten Stuttgart (Německo)
Gareth Davis – basklarinet (Velká Británie)

José M. Sánchez-Verdú: *SCRIPTVRA ANTIQVA* (2010–2012)

Brahim Kerkour: *Intone* (2013)

Bernhard Lang: *Hermetica V "Fremde Sprachen"* (2011)

Internetové vysílání: 7. prosince 2014, 21:00–00:00, www.contempuls.cz

José M. Sánchez-Verdú

(*1968) Španělský skladatel a dirigent, žije v Berlíně a Madridu. Studoval kompozici, hudební vědu a dirigování na Real Conservatorio Superior de Música Madrid a ve Frankfurtu u Hanse Zendera. Studium dirigování se věnoval též pod vedením G. Asensia a A. Tamaya, skladbě pod vedením F. Donatoniho.

Absolvoval rovněž práva na Universidad Complutense Madrid. Skladby Sánchez-Verdú zazněly v podání vynikajících těles, jako např. Ensemble Modern, musikFabrik, Ensemble Mosaik, ensemble recherche, KNM Berlin, Kaleidoskop Solistenensemble, Österreichisches Ensemble für Neue Musik, Konzerthaus Orchester Berlin, Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, Bayerischer Rundfunk, Hamburger Philharmoniker, Stuttgartský rozhlasový orchestr, Orquestre de la Suisse Romande, Luzerner Sinfonieorchester, Orquesta Nacional de España a mnoho dalších, a v rámci renomovaných festivalů (Ultraschall, ECLAT, MärzMusik, Münchener Biennale, Musica Viva v Mnichově, Donaueschingen, Schleswig Holstein Musikfestival, Beethoven Festpiele, madridská Musicadhoy, Wien Modern, Salzburg-Biennale, Musica Nova Helsinki, bruselská Ars Musica, Varšavský podzim, Benátské bienále apod.). V roli dirigenta spolupracoval s četnými orchestry a ansámblly v Německu, Španělsku, Švýcarsku, Rakousku, Polsku, v Peru, Argentině či v Egyptě. Od roku 2001 vyučoval na Robert-Schumann-Hochschule v Düsseldorfu. Od roku 2011 je profesorem kompozice na C. M. von Weber Musikhochschule v Drážďanech. Od roku 2014 vyučuje na Vysoké hudební škole v Hannoveru. Vedle působení na dalších vysokých školách je rovněž pravidelně zván na workshopy a masterclassy (IEMA-Ensemble

Modern Academy, Benátské bienále, Sibeliova akademie Helsinky, Universität der Künste v Berlíně ad.) Skladby Sáncheze-Verdú vychází na labelech Kairos, Col-legno, Verso, Columna Musica, Harmonia Mundi a dalších, vydavatelem jeho děl je Breitkopf & Härtel.

SCRIPTVRA ANTIQVA (Kniha madrigalů I) pro pět hlasů (2010–2012)

Písmo je jedním ze skladatelových velkých témat. Již v opeře *Gramma* (2006) stojí písmo a psaní v centru jeho pozornosti – od škrabání pera přes otázky rozpomínání se na text a zapomínání textu až po dějiny literatury. Také v *SCRIPTVRA ANTIQVA* jde o vztah mezi textem, slovem a znakem. Písmo je pro Sáncheze-Verdú tvarováno vždy současně akusticky i graficky, je zvukem, ale také kaligrafií a ornamentem. Předmětem skladby *SCRIPTVRA ANTIQVA* jsou latinské nápisy na antických náhrobcích. Na jednu stranu tím skladatel dodává svým madrigalům cosi morbidního, kdy smrt se skrze hudbu prezentuje jako strašák pomíjivosti, současně však jsou tyto epitafy tesané do kamene něčím materiálním, co přetrvá věky. Hudba, jak píše Sánchez-Verdú, je „zrcadlem kamenů“, znějící „geometrií slov“: „čas a hmota, prostor a příroda“. Kompozičními procesy, jimž tyto texty podrobuje, jsou opakování, eroze a stárnutí. K tomu se přidávají gesta a pohyby, dodávající oněm sedmi madrigalům cosi divadelního. I samotným pojmem madrigal navazuje Sánchez-Verdú na historii. Jako světský hudební druh kvetl madrigal koncem renesance, kdy skladatelé využívali jeho volné formy pro vyjádření nových jazykově-zvukových možností své doby. S madrigalem je spjat vedle světského textu a volné hudební formy také požadavek na inovaci, umožňující skladateli přenést se přes dobové konvence.

(Björn Gottstein)

I

Eus tu viator, veni hoc et queiesce pusilu.
Innuis et negitas? Tamen hoc redendus tubi.

II

Viator audi, si libet, intus veni,
tabula est aena quae te cuncta perdocet.

III

Papilio volitans aranist:
illi praeda repens, huic data mors subitast.

IV

Fortuna spondet multa multis, praestat nemini.
Vive in dies et horas, nam proprium est nihil.

V

Sola in terris omnibus
uno eodemque in die vitam adepta functaquest.

VI

Ver tibi contribuat sua munera florea grata
Et tibi grata comis nutet aestiva voluptas
Reddat et autumnus Bacchi tibi munera semper
Ac leve hibemi tempus tellure dicetur.

VII

Functus honorato senio plenusque dierum
evocor ed superos: pignora, quid gemitis?

Brahim Kerkour

(*1980) Anglicko-marocký skladatel, žije v Londýně. Ve své tvorbě akcentuje význam smyslového prožitku a zabývá se filozofickými důsledky takového přístupu pro kompozici. Kerkourovým hlavním zájmem je průzkum hudebního materiálu podrobenému mikroskopickým transformacím v kinetické, „taktilní“ a prostorové rovině.

Jeho hudba se dá metaforicky popsat jako choreografie zvukových organismů a jako tvarování osobního prostoru poslechové zkušenosti. Pro svou práci využívá jak akustických nástrojů, tak elektroniky. Kerkour studoval u Fabiena Lévyho, Tristana Muraila a Noela Zahlera. Svá studia zahájil na Connecticut College, doktorský program završil na Columbia University v New Yorku. Jeho skladby zazněly na festivalech MärzMusik, ECLAT, MATA Festival a dalších.

Intone pro šest hlasů (2013)

Cílem skladby pro dva soprány, mezzosoprán, tenor, baryton a bas je dostat se kamsi mimo území lidského hlasu. Konkrétní podoba jednotlivých zvuků je ve velké míře závislá na citlivosti jednotlivých zpěváků a na jejich naprosté znalosti svých vlastních hlasivek a dechu. Vytvořil jsem odpovídající notační systém, který obsahuje detailní instrukce týkající se napětí rtů, polohy jazyka, tvaru ústní dutiny, tlaku vzduchu, pohybů hrtanu a dalších aspektů. Ačkoli skladba závisí na přesně definované identitě toho kterého zvuku, má každá požadovaná technika určité pásmo volnosti. Je na každém z interpretů, aby si vyzkoušel, jak daná technika rezonuje s jeho individuální fyziognomií, a jaké má její ideální „usazení“ důsledky pro výsledný zvuk – jeho hlasitost, barvu a napětí. Jde tu především o naslouchání vlastnímu hlasu a o to, být připraven respektovat jeho „vůli“. Každé provedení skladby znamená nové hledání.

Intone nedoprovází žádné narativní, verbální nebo obecně vnější asociace. Jde čistě o smyslovou zkušenost, o oslavu zjitřeného poslouchání. Skladba byla vytvořena z popudu Neue Vocalsolisten jako součást projektu Mediterranean Voices.

(Brahim Kerkour, upraveno)

Bernhard Lang

(*1957) V současnosti jeden z nejhranějších rakouských skladatelů je velkým znalcem tradiční hudby, ale minimálně stejnou měrou ho zajímá a inspiruje současná popkultura: DJing, rap, různé druhy techna apod. Bernhard Lang má za sebou minulost jazzového klavíristy a i v současnosti se občas věnuje laptopové improvizaci. Vedle klasické kompozice a klavíru studoval filosofii a německou filologii. Je skladatelem velmi plodným – vedle množství komorních a ansámblových skladeb na seznamu Langova díla figuruje více než desítky skladeb pro velký orchestr i několik celovečerních oper (např. úspěšná *I hate Mozart*, objednaná Divadlem Na Vídeňce; v letošním roce Lang dokončil operu *Der Golem* podle Meyrinkova románu na objednávku Nationaltheater Mannheim). Spolupracuje s předními choreografy (např. Xavier Le Roy) i hudebníky mimo oblast vážné hudby (mj. s Philipem Jeckem, Christianem Fenneszem či Elliottem Sharpem). Po mnoho let byla ústředním tématem Langovy hudby práce se smyčkami. K ní Langa inspirovaly filmy Martina Arnolda, experimentální gramofonisté a také Deleuzeův spis *Différence et répétition*. Odtud název rozsáhlé řady Langových skladeb *Differenz/Wiederholung* (DW). Langův přístup k opakování hudebního materiálu jako principu výstavby hudební struktury se velmi liší od minimalismu, který si liboval v pozvolných procesech, a opakování vyvolávalo spíše meditativní atmosféru. Lang ve svých skladbách pracuje s ostrými střihy, krátké fragmenty hudby (vlastní, ale i cizí provenience) jsou opakovány nepravidelně, překvapivě. Od práce se smyčkami (jakkoli ji nikdy zcela neopustil) Lang přešel k využívání počítačových algoritmů na bázi celulárních automatů, s jejichž pomocí – na způsob vysoce sofistikovaného remixu – přetváří zpravidla již existující hudební materiál, někdy i celé rozsáhlé části historických skladeb (např. R. Strausse, Schönberga, Haydna, Brucknera a mnohých dalších skladatelů). Skladby z této nové Langovy série *Monadologie*, inspirované Leibnizovou filosofií, se vyznačují mnohdy poměrně dobře identifikovatelným vztahem k „originálu“, který je však charakteristicky rozostřen „zrněním“. Hudební předloha je rozdrobena na droboučké útvary („monády“), s nimiž pak skladatel operuje pomocí zmíněných algoritmů, simulujících např. buněčný růst.

Hermetica V "Fremde Sprachen" pro sedm hlasů a basklarinet (2011)

Skladba je součástí série sborových kompozic, založených na sbírce herme-

tických textů - ta sahá od antické mystiky po enigmatické, kvazidadaistické šifry. Tak je tomu i zde: zvuk imaginárních jazyků, i zvuk jazyků reálných, ale bez porozumění sémantickému smyslu; jazyk proměňovaný ve zvuk, i cize znějící drmolení transformované do myšlených významů a znaků, odhadovaných na základě individuální interpretace. Mohou to být vnitřní hlasy, hlasy andělů a démonů, mohou se objevovat ve stavu transu i přicházet ve spánku, mohou to být hlasy popisované ve středověkých čarodějnických knihách. Svou mašinérií smyčkovacích technik jsem použil pro analýzu i syntézu zvuků, někdy pro tvrdošijné utvrzování toho, čím jsou, jindy za účelem jejich proměny. Basklarinet vystupuje v roli dalšího, přidaného hlasu. V sólové části je přetvořen do podoby jakéhosi archaického nástroje s využitím „parkerfoniků“, získaných transkribováním nahrávek Evana Parkera. (Bernhard Lang)

Neue Vocalsolisten Stuttgart

Sarah Maria Sun - vysoký soprán

Susanne Leitz-Lorey - lyrický soprán

Truike van der Poel - mezzosoprán

Daniel Gloger - kontratenor

Martin Nagy - tenor

Guillermo Anzorena - baryton

Andreas Fischer - bas

Německý komorní sbor - nebo lépe řečeno „sbor sólistů“ - Neue Vocalsolisten Stuttgart byl založen v roce 1984 a postupem času si vydobyl přední pozici ve svém oboru. Činnost Neue Vocalsolisten lze označit za průkopnickou: v soustavné úzké spolupráci s předními skladateli měl ansámbl, jímž prošla celá řada vynikajících zpěváků, velký podíl na rozšíření technických a výrazových možností vokální hudby - jednak ve směru průzkumu možností lidského hlasu daleko za hranice tradičního zpěvu, jednak směrem ke komplexnosti a univerzálnosti instrumentálního typu hudební sazby. Ansámbl má na svém kontě rozsáhlou diskografii a každoročně nastuduje dvacítku nových skladeb (v letošním roce více než 25, mj. od Salvatoreho Sciarrina, Güntera Steinkeho, Maura Lanzy, Giovanniho Bertelliho, Jamese Wooda, Cathy Milliken a Sergeje Newského). Pohybuje se s jistotou na poli sahajícím od koncertní hudby přes současnou operu po interdisciplinární projekty na pomezí hudby a divadla, literatury či vizuálního umění. Aktuální aktivity Neue Vocalsolisten zahrnují mj. hudebně-divadelní produkce *Freizeitspektakel* Hannese Seidela a Daniela Köttera (Benátky, Stuttgart, Oslo, Varšava), *Aura* Sáncheze-Verdú (Stuttgart, Benátky, Berlín, Hamburg), *Shadowtime* Briana Ferneyhougha (Mnichov, Paříž, Londýn, New York), *Murmullos de Páramo* Julia Estrady (Stuttgart, Madrid, Be-

nátky, Ciudad de México) či premiéru projektu Mediterranean Voices na festivalu ECLAT ve Stuttgartu; ten tvoří dvanáct nových skladeb od autorů nastupující generace ze zemí okolo Středozemního moře. Na Mnichovském bienále se Neue Vocalsolisten podíleli na premiéře scénických děl Dietera Schnebela (*Utopien*) a Nikolause Brasse (*Sommertag*), na festivalu Ultima v Oslo pak účinkovali v premiérovém nastudování komorní opery *Buenos Aires* Simona-Steena Andersena. V letošní sezóně má ansámbl naplánováno více než 30 koncertních cest po celé Evropě i Severní a Jižní Americe.

Gareth Davis

hraje na klarinetu, což je důsledkem poněkud impulzivního nákupu během lelkování a okukování výloh v Covent Garden. Stalo se to zhruba deset let před tím, než se z dvacátého století stalo století aktuální. Velmi šťastnou se ukázala rovněž existence značně překrásného (a co je důležité, značně levného) bazaru s deskami ne dále než deset metrů od autobusové zastávky, jejíž sedmileté využívání příčinně souviselo s Davisovou školní docházkou. Toto plus každodenní roznášení novin vyústilo v rozvoj Davisova poněkud eklektického, zaprášeného a vůbec obtížně klasifikovatelného hudebního vkusu. Výsledek toho všeho: koncertní a nahrávací činnost sahající od klasických koncertů po nové skladby autorů, jako jsou Bernhard Lang, Toshio Hosokawa a Jonathan Harvey. Spolupráce s Neue Vocalsolisten a JACK Quartet, a také improvizace s cellistkou Frances-Marie Uitti, Elliottem Sharpem a elektronickými performery jako Scanner nebo Machinefabriek.

*Koncert je pořádán ve spolupráci Hudebního informačního střediska, o.p.s.
a Národní galerie v Praze.*

Dne 24. listopadu se uskuteční seminář Bernharda Langa na katedře skladby Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, dne 27. listopadu pak proběhne tatáž prezentace na katedře skladby Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze. Semináře se uskuteční díky podpoře projektu MINSTREL. Více informací na info@contempuls.cz.

28. 11. 2014

PKF – Prague Philharmonia
(Česká republika)

La Fabrika,
Komunardů 30, Praha 7
(použijte prosím vchod z Přístavní 22)

PKF – Prague Philharmonia (ČR)
dirigent Marko Ivanović

Karel Dohnal – klarinet

Vilém Veverka – hoboj

Paweł Szymański: *quasi una sinfonia* (1990)

Jukka Tiensuu: *Puro* (1989)

přestávka

Pavel Zemek: *Koncert-Unisono pro hoboj, zvony, kontrabasy a orchestr* (2013–14) **PREMIÉRA**

Rolf Riehm: *Nuages immortels oder Focusing on Solos (Medea in Avignon)* (2001)

Internetové vysílání: 8. prosince 2014, 21:00–00:00, www.contempuls.cz

Paweł Szymański

(*1954) patří k nejpozoruhodnějším současným polským skladatelům. Jeho v jádru přísně konstruované skladby bývají částečně hravým, částečně melancholickým dialogem s historickou, zejména barokní hudbou a hudbou klasicismu. Szymański jakoby podával zprávu o svém vztahu k tradiční hudbě pomocí kolážovitého zcizování jejích konvenčních, stereotypních motivů, gest, a klišé. Tato estetika je jedním z možných řešení otázky, která se zdá být pro Szymańského klíčovou: jak psát hudbu patřící dnešku a zároveň zohlednit skutečnost, že velká většina té současné hudby je jen jakousi vyplaveninou tradice, která navíc přinejmenším statisticky zcela dominuje koncertnímu provozu. Szymańského metoda lehce upomíná na kubistickou dekonstrukci – skladatel ve zvuku zachovává přítomnost historického modelu, ten je ale různě deformován, jeho jednotlivé součástky jsou poskládány „chybně“, respektive sledující jinou „logiku“, než je modelu vlastní. Metaforicky řečeno, Szymański používá slovní zásobu a slovní spojení starého hudebního jazyka, ale ne už tolik jeho gramatiku – syntaxe je nová. Sám svůj styl někdy označuje jako „surkon-

vencionalismus“ (podle vzoru surrealismus). Szymański studoval ve Varšavě u Włodzimierze Kotońskiego (1974–78) a Tadeusze Bairda (1978). V roce 1976 se zúčastnil Letní akademie staré hudby v Innsbrucku a v letech 1978, 1980 a 1982 darmstadtských prázdninových kurzů. Na počátku osmdesátých let pracoval též v Experimentálním studiu Polského rozhlasu a dalších obdobných institucích. Jako držitel Herderova stipendia pokračoval se svých studiích ve Vídni u Romana Haubenstocka-Ramatiho (1984–85) a jako stipendista DAAD působil v letech 1987–89 v Elektronickém studiu Technische Universität v Berlíně. Vedle četných ocenění v kompozičních soutěžích, jichž se účastnil na počátku své dráhy (např. Mezinárodní tribuna skladatelů Unesco v Paříži, 1981, soutěž duchovní hudby Mezinárodní bachovské akademie ve Stuttgartu, 1985, Benjamin Britten Composing Competition v Aldeburghu, 1988) obdržel v roce 1993 výroční cenu polského Svazu skladatelů a v následujícím roce Velkou cenu Nadace pro kulturu.

quasi una sinfonia (1990)

Označit nějaké dílo za postmoderní bývá spíše symptomem myšlenkové lenosti, ale tváří v tvář Szymańského opus magnum téměř nelze jinak. Skladatelův virtuózní remix klasicistních hudebních gest je jedním z vrcholů stylového a myšlenkového proudu, jehož středobodem je na mnoha úrovních reflektované vytváření „hudby o hudbě“. Označit Szymańského skladbu za parodii tudíž naprosto není na místě a nemá ani nic společného s jalovým, nesebevědomým přezvýkáváním „odkazu starých mistrů“ – jakoby Szymanski říkal, že na něco takového je příliš dobrý a příliš chytrý. Ve skladbě nalezneme jednak potouchlou radost ze zmocňování se starého, milého a poněkud již neškodného klasicistního arzenálu, jednak nefalšovaný smutek z toho, že už to dnes „takhle nejde“, který však skladatel okamžitě kompenzuje kompoziční sofistikovaností a technickou suverenitou v až exhibicionistické poloze. Ostatně pokud bychom přistoupili na humornou interpretaci některých aspektů skladby, pak nutně dojdeme k závěru, že stejnou měrou jako z klasicistních kadenčních floskulí a albertiovských basů si skladatel dělá legraci i z klišé Nové hudby, jak slyšíme v klastrech a tam-tamu v „zamrzlé“ střední části, kdy zní nostalgické, zpomalené echo celého velkého kusu hudební tradice, a na konci skladby v „rozpadajících se“ smyčcích. Skladba byla vytvořena na objednávku komorního orchestru London Sinfonia, který ji premiéroval za řízení Artura Tamaya v Queen Elizabeth Hall. Skladatel posléze vytvořil orchestrální verzi; ta zazní i na koncertě dnešního večera.

Jukka Tiensuu

(*1948) je od sedmdesátých let jednou z nejvýznamnějších osobností finské současné vážné hudby. Je nejen plodným skladatelem, jehož tvorba zahrnuje

kompozice pro nejrozmanitější obsazení, ale též vynikajícím cembalistou, dirigentem a klavíristou. Byl prvním ředitelem festivalu Musica nova Helsinky a zakladatelem festivalu Musiik aika (Čas hudby) ve Viitasaari. Koncertoval v Severní Americe, Asii a většinou evropských zemí, věnoval se i volné improvizaci s významnými hudebníky z této oblasti. V několika zemích vedl kursy barokní i současné hudby a jeho závěr jako interpreta je mimořádně široký: od pozdní renesance po skladby dnešní doby. Podobně všezahrnující je Tiensuův záběr skladatelský – v jeho katalogu nalezneme prakticky vše, od skladeb pro lidové nástroje po sborové a orchestrální skladby, od kompozic pro akordeonový ansámbl nebo klarinetový orchestr po elektronickou a počítačovou hudbu.

Puro pro klarinet a orchestr (1989)

Jukka Tiensuu své skladby nedoprovází autorskými komentáři a vyjádřil přání, aby o jeho skladbách nepsal programové komentáře ani nikdo jiný; jeho přání respektujeme.

Pavel Zemek

(*1957; vlastním jménem Pavel Novák) je jedním z mála skladatelů, o nichž lze bez rozpaků říct, že se vyznačují mimořádnou osobitostí. Již po mnoho let se věnuje průzkumu možností jednohlasu (unisona), a to na ploše od drobných skladeb pro malé obsazení až po rozsáhlé orchestrální kompozice. Současné

směřuje k využívání pouze konsonantních intervalů. Výsledkem jsou neokázale elegantní, pod povrchem však často technicky velice náročná díla plná pohybu a energie. Příznačná je pro Zemka zvuková plnost jeho skladeb (při zvolené kompoziční metodě vlastně nečekaná), a především jejich zvláštní barevnost – díky redukci na jednohlas či oktávy slyšíme nástrojové barvy jakoby v čisté podobě, „nezkreslené“ harmonií. V myšlenkovém zázemí skladeb Pavla Zemka převažuje biblická tematika, přesto je jeho hudba zcela vzdálena tradicionalistickému katolickému (nebo obecně „duchovnímu“) kýči. Mnohé ze Zemkových skladeb byly provedeny významnými interprety v zahraničí, v poslední době se zejména v Anglii jeho tvorba těší značné pozornosti – např. v roce 2011 vydal label Champs Hill Records Zemkových *24 preludií a fug* pro klavír v podání Williama Howarda. Zemek vystudoval skladbu na brněnské JAMU a absolvoval stipendijní stáže v Londýně u George Benjamin a v Paříži u Gérarda Griseya. V minulosti pracoval jako hoboista orchestru Janáčkova divadla, nyní je profesorem kompozice na JAMU a Konzervatoři Brno.

Koncert-Unisono pro hoboje, zvony, kontrabasy a orchestr (2013–14)

PREMIÉRA

Objednávka festivalu Contempuls

1. *První tanec unisona*
 2. *Druhý tanec unisona* (unisono vertikální s basovou prodlevou)
 3. *Třetí tanec unisona* (unisono vertikální)
 4. *Čtvrtý tanec unisona*
 5. *Pátý tanec unisona* (s volným unisonem)
- Coda* (unisono vertikální se sopránovou prodlevou)

Kristus znamená radost, tanec a spásu. (Nikos Kazantzakis)

Koncert-Unisono představuje „zápas“ o jednotu, celek i detail jsou vytvořeny jednotícím prvkem unisona. Tvarování melodické linie je tentokrát ozvláštněno zvnějšku: basovou a sopránovou prodlevou; akordy klasické harmonie, rozloženými do následnosti – vertikální unisono; využitím shodnosti grafiky a rozdílnosti zvukové stránky u trylků a tremol, s čímž souvisí i volné unisono, vycházející z odlišných technických možností nástrojů. Symbolika čísla 5 vychází z prostého preferování lichých metrrytmických tvarů; z moravské lidové tanečnosti; z blízkosti Golgotě (Sv. Bernard z Clairvaux, který je autorem hymnu Svatých pět ran Kristových); snad může být i číselným kryptogramem autorova jména. Projevuje se na nejružnějších strukturálních úrovních skladby. *Koncert-Unisono* obsahuje řadu archaických tutti.

(Pavel Zemek)

Rolf Riehm

(*1937) Od roku 1958 studoval kompozici u Wolfganga Fortnera ve Freiburgu. Poté působil jako sólový hobojista (mj. se svou skladbou *Ungebräuchliches* na Mezinárodních prázdninových kurzech v Darmstadtu v roce 1966), byl spoluzakladatelem Frankfurtské hudební asociace, po krátkém působení na nižším stupni škol se stal v roce 1968 docentem na Rheinische Musikschule v Kolíně nad Rýnem, kde byl do roku 1972 také členem Skupiny 8 sdružující kolínské hudební skladatele. V roce 1968 získal ocenění Premio Marzotto per la Musica a stipendium ve Villa Massimo, jenž mu umožnilo pobyt Římě. V letech 1974–2000 Riehm působil jako profesor kompozice na Vysoké hudební škole ve Frankfurtu nad Mohanem. V letech 1976–1981 byl členem legendárního Takzvaného levicově radikálního dechového orchestru (Sogenanntes Linksradikales Blasorchester) mj. spolu se skladatelem Heinerem Goebbelsem. V roce 1992 získal Uměleckou cenu spolkové země Sársko a v roce 2002 Hindemithovu cenu města Hanau. Od roku 2010 je členem berlínské Akademie der Künste.

„Rolf Riehm je, zvláště proto, že se považuje člověka politického, svébytný umělec. Nikdo z jeho předchůdců hudebně neztvářnil tak komplexní kosmos, složený z filosofických reflexí, historických faktů, mýtů, pohádek, vzpomínek, přírodovědných poznatků, vznešeného i triviálního, aktuálních společenskopolitických událostí i zcela osobních přísad a sympatií. Aniž by se pouštěl do mladších či starších kompozičních tradic, využil celou paletu výrazových možností a – pokud to bylo nutné – vytvaroval je radikálněji, než se v rámci zjemnělé zvukové kultury slušelo, dalek vši systematičnosti.“
(Bernd Leukert, *zkráceno*)

Nuages immortels oder Focusing on Solos (Medea in Avignon) pro orchestr (2001)

1. *Focusing On Solos*

Počáteční impuls: Orchester der Deutschen Kammerphilharmonie, soubor vynikajících hudebníků a hudebnic; skladba jako nahromadění sólových koncertů nebo aspoň minikoncertů, sól. Do popředí se opět vynořují dřívější záměry: obří tropus o tisíce hlasů, kdy každý přispívá několika slovy (slovními částicemi, zlomky slov). Metafora: lidé táboří u řeky, je vidět množství zajatců, všude někdo sedí a běduje. *An den Wasserflüssen Babylons saßen wir und weinten* postupně vyrůstá z pozadí do sól. (Jak vlastně zpívali? Z antiky se dochovalo několik dokumentů; v úplnosti a dokonce v písmenné notaci slavná Seikilova píseň, náhrobní lyrika s melodií.)

2. *Nuages immortels*

Seikilovou písní byla spuštěna sonda do vzdálené hudební praxe. Vynořuje se starořecký kontext. Tu píseň znám z jedné desky s dalšími svědectvími o antické hudbě, částečně sestávajícími pouze z jednotlivých slov či vět (jsou přeloženy ve sleeve-note): *Kde kdysi žil Hefaistos, Ó, ostrov Lemnos a krátery vulkánů, Nesmrtelná oblaka* a další. Na této nahrávce hodně rekonstrukcí a parafrází. Postupuji také tak a rozpouštím Seikilovu píseň ve dvě větší parafráze, sóla pro fagot/kontrafagot a pro basový pozoun *Focusing On Solos oder An den Wasserflüssen Babylons saßen wir und weinten*. Z úryvků textu navíc vytvářím jakousi síť popisků rozptýlených nad segmenty skladby; ze sítě na hudbu kapou hermeneutické kapky. Ta síť je zde:

Where Hephaestus Lived

Nuages immortels

The Wounding Thunderbolt's Flame

Where Hephaestus Once Lived

The Pale Moon

Meadow Saffron

La foudre blessante

O, île de Lemnos

O, Craters of Volcanoes

Plainte de Tecmessa
Where Hephaestus Lived
O, crateres des volcans
O, île de Lemnos et crateres des volcans
Les fleuves de fue imortel
Seikilos m'a mise ici (fagot/kontrafagot)
Nemesis, Blue-eyed Goddess
La très belle Perséphone
Medea in Avignon (housle sólo)
O...
O, île
Et cratères des
Seikilos Put Me Here (basový trombón)
Shining splendour

3. *Medea in Avignon*

Médea v Avignonu byla dalším koncepčním impulsem, který přišel později. Náhodou jsem viděl Isabelle Huppertovou jako Médeu na jednom záznamu z ročníku 2000 Avignonského festivalu. Poprvé jsem slyšel její originální hlas: temný, tvrdý. Byl jsem úplně vyveden z míry. Mocná zvuková krajina. Strhávala všechno do sebe. Scéna, ostatní herci, osvětlení atd., vše bylo pouze její součástí. Vyrážela ze sebe stále nové, prudké pohyby, ruce, paže, hlava, podlaha v trvalém *fff*. Všechno do prostoru. U mne je taky trvalé *fff*, sólové housle. Ale všechno dovnitř. Implóze. U Huppertové exploduje scéna směrem do publika, u mne do zúžení. Pohyby paží jsou v dáli ještě vidět, nepatrné, tzn. *pp*.

4. *Depraved Setting*

Skladba je mezitím houštinou konstelací, zčásti utvářených jen periferním podrážděním. Různá proudění v kanálech smyslů. Co se proplachuje? Ve veřejném vnímání, traumatizovaném hysterickými vzorci skandálů, je nemožné jít krok za krokem, natož dobrat se sama sebe. S obrazem vás samých před očima vstupujete na scénu, a jak se od něho vzdalujete, vzdouává se chechtot, jenž vás má zařadit do aktuálních formátů (s)bratření se se všemi a s každým. Esteticky transformováno: materiály na konci svých sil, dohasínající procesy. Avšak: sice obscénní ve své nuzotě, leč vznešené (doufám!) v nesmlouvavém zbytku umíněnosti.

(Tituly *Depraved Settings* a *An den Wasserflüssen Babylons saßen wir und weinten* nakonec nebyly použity. Další nepoužité tituly: *Ruinen der Koinzidenz*, *Empty (Ugly) Repetitions*, *Ash Pit.*)
(Rolf Riehm)

Karel Dohnal

(*1973) Neúnavný a nadšený propagátor klarinetu jako sólového nástroje a zároveň jeden z nejvýraznějších klarinetistů současnosti. Po celou svoji dosavadní kariéru snaží o objevnou dramaturgii na svých koncertech i v nahrávacích studiích. Pomáhá tak zpět na výsluní skladbám, na které se poněkud pozapomnělo, ale které si zaslouží být hrány spolu s již dobře známými díly. Jedním z výsledků této snahy je i zatím poslední Dohnalovo CD s díly Rudolfa Kubína, Miloslava Kabeláče a Jeana Francaixe. Koncertoval v mnoha zemích Evropy, Asie a Severní i Jižní Ameriky. Spolupracoval například s Tokyo String Quartet, sopranistkou Editou Gruberovou, s klavíristy Eugeny Samoilovem, Martinem Kasíkem a řadou našich i zahraničních orchestrů. Je členem orchestru Státní opery Praha, souboru Philharmonia Octet Prague, který sdružuje přední sólové hráče české hudební scény a Tria Amadeus. Karel Dohnal je rovněž velmi uznávaným a vyhledávaným interpretem soudobé hudby. Svoji doktorandskou práci věnoval studiu moderních technik hry na klarinet, přičemž premiéroval a inicioval vznik mnoha skladeb sólového i komorního repertoáru. S velkým ohlasem se setkává také výjimečné představení, na kterém jako *Harlekin* skladatele Karlheinz Stockhausena uplatňuje i svůj komediální a herecký talent. Patří k nemnoha klarinetistům na světě, kteří toto mimořádně náročné dílo provádějí, za což sklízí výrazný úspěch u kritiky i posluchačů. Je laureátem mezinárodních klarinetových soutěží (Pražské jaro, Řím, Sevilla, Bayreuth, Ostende, Londýn). Vystudoval ostravskou konzervatoř a Akademii múzických umění v Praze. Ve studiích pak pokračoval na vysokých školách v Londýně, Berlíně, Petrohradě a Hilversumu. Jako ambasador společnosti Selmer Paris hraje Karel Dohnal na klarinet Recital této značky a používá plátky Reserve Classic amerického výrobce D'Addario Woodwinds.

Vilém Veverka

(*1978) je jedním z nejrespektovanějších českých hobojistů. Absolvoval Pražskou konzervatoř (F. X. Thuri) a následně Akademii múzických umění v Praze (Liběna Séquardtová). Parellelně navštěvoval kurzy významného francouzského hoboisty Jeana-Louise Capezzaliho. Rozhodující impuls v jeho uměleckém rozvoji přineslo účinkování v Gustav Mahler Jugendorchester a následné studium u předního německého hoboisty Dominika Wollenwebera na Hochschule für Musik Hanns Eisler v Berlíně. Na své studium v Berlíně navázal dvouletým účinkováním v Berlínské filharmonii (Karajan-Stiftung), kde opakovaně spolupracoval s dirigenty jako Simon Rattle, Bernard Haitink, Claudio Abbado, Pierre Boulez ad. Další podněty mu poskytli špičkoví zahraniční hoboisté Albrecht Mayer, Hansjörg Schellenberger, Maurice Bourgue či Heinz Holliger. Veverka zvítězil v soutěži Sony Music Foundation, jedné z nejprestižnějších hobojoych soutěží (Tokio 2003). V roce 2004 sólově debutoval na festivalu Con-

centus Moraviae, v roce 2006 na Pražském jaru a o rok později s Ostravskou bandou v newyorské Carnegie Hall. Vystoupil jako sólista s řadou předních domácích i zahraničních orchestrů (PKF - Prague Philharmonia, FOK, Slovenská Filharmonie, SOČR, Tokyo Philharmonic, Vancouver Symphony, Krakow Philharmonic, Bayerisches Kammerorchester, Münchener Kammerorchester, Capella Istropolitana či Dohnányi Orchestra Budafok ad.), v posledních letech se prosazuje i na významných západoevropských festivalech. Nahrál a v českých premiérách provedl řadu nejnáročnějších skladeb druhé poloviny 20. století. Je sólistou Státní filharmonie Brno, zakládajícím členem souboru Philharmonia Octet a věnuje se též interpretaci barokní hudby (mj. nahrávka fantazií pro hoboje sólo G. P. Telemanna). Pro rok 2014 byl Vilém Veverka vybrán jako rezidenční umělec festivalu Mitte Europa. Je oficiálním hráčem francouzské firmy Buffet Crampon.

Marko Ivanović

(*1976) Vystudoval Pražskou konzervatoř a následně Akademii múzických umění v oborech skladba (V. Riedlbauch) a dirigování (R. Eliška, J. Bělohlávek). V roce 2008 získal doktorský titul v oboru skladba a teorie skladby. Je laureátem Mezinárodní soutěže mladých dirigentů G. Fitelberga v Katovicích (2003). Spolupracuje s předními českými orchestry, jako je např. FOK, SOČR, Státní filharmonie Brno, PKF - Prague Philharmonia nebo Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, a je pravidelným hostem největších českých hudebních festivalů (Pražské jaro, Smetanova Litomyšl, Janáčkův máj, Velikonoční festival duchovní hudby Brno ad.) K největším Ivanovićovým zahraničním úspěchům poslední doby patří uvedení brněnské verze Janáčkovy *Jenůfy* v opeře v Malmö ve Švédsku. Jako hostující dirigent působí i v Německu, Polsku, Bosně, Japonsku a dalších zemích. Je propagátorem soudobé hudby a specialistou na hudbu 20. století. Kromě řady světových premiér (díla Michala Nejtka, Slavomíra Hoříňky, Jiřího Kadeřábka, Miroslava Srnky) se zasloužil i o první česká uvedení mnoha klíčových děl světové soudobé literatury (*Pašije* Arva Pärta, *Music for 18 musicians* Steva Reicha ad.). V uplynulých letech vydal dvě CD s Komorní filharmonií Pardubice (vydavatelství Arco Diva) a realizoval řadu nahrávek pro Český rozhlas. V současnosti natáčí se Symfonickým orchestrem českého rozhlasu komplet symfonií Miloslava Kabeláče (Supraphon). V rámci České filharmonie založil (spolu s redaktorem ČRo Petrem Kadlecem) divácky velmi úspěšnou edukativní koncertní řadu Čtyři kroky do nového světa, zaměřenou na studentské publikum. V projektu nyní pokračuje ve spolupráci s FOK. Během svého angažmá v Národním divadle v Praze zde nastudoval mj. českou premiéru opery Benjamin Brittena *Curlew River*. S pěvkyní Soňou Červenou spolupracoval na úspěšné opeře Aleše Březiny *Zítří se bude...* Na inscenaci *Dobře placená procházka* režiséra Miloše Formana se podílel nejen jako dirigent, ale

také jako autor nové instrumentace. V roce 2012 na scéně ND už jako hostující dirigent uvedl svou vlastní operu *Čarokraj*. Od roku 2009 je šéfdirigentem Komorní filharmonie Pardubice.

PKF - Prague Philharmonia

vznikla v roce 1994 z iniciativy dirigenta Jiřího Bělohlávka pod původním názvem Pražská komorní filharmonie. Již zanedlouho po svém vzniku se zařadila do okruhu nejrespektovanějších orchestrů České republiky a vybudovala si vynikající reputaci v Evropě i ve světě. PKF - Prague Philharmonia je ceněna pro svůj charakteristický zvuk, za nějž vděčí své primární orientaci na hudbu vídeňského klasicismu – skladby Josepha Haydna, Wolfganga Amadea Mozarta a Ludwiga van Beethovena. Repertoár orchestru dále stojí na skladbách romantismu a je dotvářen speciální sérií koncertů moderní a soudobé hudby, která je v nabídce českých orchestrů dosud ojedinělá. V čele ansámblu stojí od počátku sezony 2008–09 šéfdirigent a hudební ředitel Jakub Hrůša, který se už ve svém mladém věku těší vynikajícímu mezinárodnímu renomé. Zakladatel orchestru, jeden z celosvětově vysoce uznávaných českých dirigentů Jiří Bělohlávek, jej řídil do roku 2005, kdy se stal jeho čestným uměleckým ředitelem. PKF - Prague Philharmonia je pravidelně zvána na mezinárodní hudební festivaly, vystupuje v předních světových sálech a je pravidelným partnerem význačných dirigentů a interpretů. Za dobu své činnosti orchestr natočil přes 60 kompaktních disků pro významná domácí i světová hudební vydavatelství a za některé z nich získal prestižní ocenění. V oblasti vzdělávání se PKF - Prague Philharmonia věnuje mladým talentovaným hudebníkům prostřednictvím vlastního projektu Orchesterální akademie. Navíc, jako první orchestr v České republice, začala pořádat speciální koncerty pro děti a jejich rodiče, koncerty pro školy v českém i anglickém jazyce. Program pro děti doplňuje dětský klub Notička, který si klade za cíl obohatit dětské estetické cítění a rozšířit okruh volnočasových aktivit dětí. Sezona 2014–15 znamená pro PKF - Prague Philharmonia důležitý okamžik v její historii – připomíná si 20. výročí založení, jež oslaví mimořádnými událostmi, a to nejen koncertními. Kromě abonentní sezony, již zahájila speciálním projektem „20 let stylově“ a která je bohatá na elitní dirigentská a sólistická jména (Emmanuel Villaume, Mischa Maisky, Isabelle Faust a další), se chystá také do Ománu nebo na zájezd do Japonska. PKF - Prague Philharmonia vystupuje s finanční podporou Hlavního města Prahy a Ministerstva kultury ČR.

Premiéra skladby Pavla Zemka je realizována za finanční podpory Nadace Leoše Janáčka a OSA.

kulturní čtrnáctideník A2

32 STRAN ČERSTVÝCH INFORMACÍ Z KULTURY, POLITIKY A SPOLEČNOSTI
KRITICKÝ NÁHLED / NEVÍDANÝ AUTORSKÝ OKRUH / JASNÉ A NEOTŘELÉ NÁZORY / ČTENÍ PROTI PROUDU

DIVADLO

HUDBA

FILM

LITERATURA

ARCHITEKTURA

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

BELETRIE A POEZIE

FILOZOFIE

ESEJ

SPOLEČNOST

KULTURNÍ POLITIKA

KAUZY

koupíte v trafikách a všech dobrých knihkupectvích,
informace o předplatném naleznete na www.advojka.cz

czech music *quarterly*

**The established English-language magazine
exploring the stirring universe of remarkable
Czech classical music.**

The magazine focuses on various aspects of the Czech music scene, from classical to jazz, and brings fresh information both for music professionals and everyone else with a keen interest in music. It offers studies on Czech music, interviews and portraits of Czech composers and performers, covers major events and provides reviews, all written by leading musicologists in an attractive style.

Available in printed and electronic editions

Published by the Czech Music Information Centre

www.czech-music.net

Telefonotéka

pondělí–pátek | 9.50–11.30

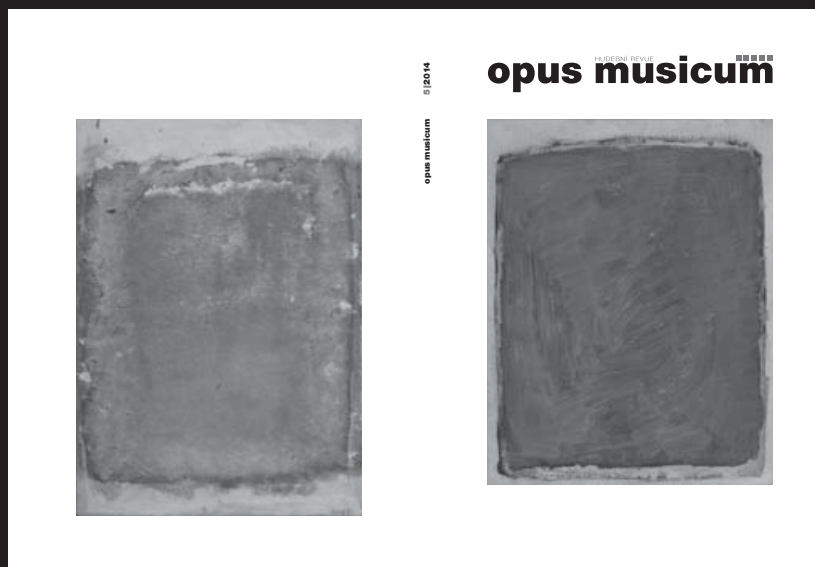
Živě vysílaný hudebně
a kulturně-publicistický pořad
s nahrávkami především klasické hudby

Hudební fórum speciál

pátek | 23.15–1.00

Autorsky moderovaný
publicistický pořad plný
hostů věnovaný soudobé hudbě

Exkluzivní obsah • Nový grafický design • Vychází v Brně od roku 1969

Žádejte tvrdošijně u dobrých knihkopců • Využijte výhodného ročního předplatného • Cena vás příjemně překvapí

www.opusmusicum.cz

foto © Harald Hoffmann/DG

klasická hudba, jazz a world music
HARMONIE

**jsou vaše dveře
do světa hudby**

Kontakt a předplatné: nakladatelství Muzikus, Novákových 8, 180 00 Praha 8
e-mail: infoh@muzikus.cz, tel.: 266 311 701, 266 311 703, fax: 284 820 127

www.casopisharmonie.cz

HIS **VOICE**

časopis o jiné hudbě

soudobá kompozice
alternativa
post-jazz
elektronika
world music
improvizace
industrial
noise

recenze
informační servis
CD přílohy

dvouměsíčník
cena 69 Kč
předplatné:
tištěné 330 Kč
elektronické 290 Kč

www.hisvoice.cz

Contempuls7

PRAŽSKÝ FESTIVAL SOUDOBÉ HUDBY
PRAGUE CONTEMPORARY MUSIC FESTIVAL

Pořádá:
Hudební informační středisko, o.p.s.
Besední 3, 118 00 Praha 1
tel.: +420 257 312 422
www.musica.cz
info@contempuls.cz

Miroslav Pudlák – ředitel
Petr Bakla – dramaturg
Michaela Schönbeková – produkce
Lenka Hradilková – PR

Programová brožura: Petr Bakla
Grafický design festivalu: Ditta Jiříčková

Autoři fotografií:
Amelie Losier (*D. Ghisi*), David Sillitoe (*S. Sciarrino*), Peter Serling (*D. Lang*),
Stefan Forster (*K. Huber*), Merri Cyr (*E. Sharp*), E. J. Flack (*B. Kerour*),
Ramin Mizani (*B. Lang*), Marek Suchecki (*P. Szymański*), Seppo Sirkka (*J. Tiensuu*),
Barbora Linková (*P. Zemek*); ostatní archiv

www.contempuls.cz

**National
Theatre
Live**

Přímé přenosy a záznamy
z britských činoherních scén
Best of British theatre
in a cinema near you

divadlo v kině

JOHN

9. PROSINCE 20:45

**Praha Aero, Brno Scala, Náchod
Vesmír, Hradec Králové Bio Central**

**Mezinárodně proslulý soubor
pohybového divadla DV8 a jeho
zbrusu nová tanečně-pohybová
inscenace o lásce a sexu pro National
Theatre.**

Umělecký ředitel DV8 Lloyd Newson se ptal přes 50 mužů na otázky ohledně lásky a sexu. Jedním z nich byl John. Jeho příběh je mimořádný a dojemný. Roky kriminálního života, drogové závislosti a boje o přežití dovedly Johna na cestu hledání, na níž se jeho život sbíhá s ostatními, na nečekaném a pro mnohé neznámém místě.

**AUTOR, REŽIE: LLOYD NEWSON
V KOPRODUKCI S DV8
PŘÍSTUPNOST 16+**

NENECHTE SI UJÍT

Ostrov pokladů

O myších a lidech

The Hard Problem

Man and Superman

www.ntlive.cz

Partners

Mediační partneři

21. listopadu 2014
Duo Dillon–Torquati (Itálie)
PHACE Ensemble (Rakousko)

***) 26. listopadu 2014**
Uli Fussenegger (Rakousko)
Neue Vocalsolisten Stuttgart (Německo)
+ Gareth Davis (Velká Británie)

28. listopadu 2014
PKF – Prague Philharmonia (ČR)

www.contempuls.cz

La Fabrika, Komunardů 30, Praha 7

***) Klášter sv. Anežky, U Milosrdných 17, Praha 1**

Festival pořádá Hudební informační středisko, o.p.s.
za podpory Ministerstva kultury ČR, Státního fondu kultury ČR, Magistrátu hl. města Prahy a dalších partnerů

Sponzoři:

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

rodní galerie

Extol Inn
HOTEL

Mediální partneři:

HIS **VOICE**

czech music quarterly

Vltava
Český rozhlas

HARMONIE

A2
kultura bez hranic

Festival se koná pod záštitou primátora hl. m. Prahy RNDr. Tomáše Hudečka, Ph.D.